

Що змінилося в закупівельному законодавстві

Тетяна РУДЕНКО,
адвокатка, член експертної групи з питань вдосконалення публічних закупівель, координаторка з моніторингу медичних закупівель Києва та Київської області, Львова та Львівської області, Одеси та Одеської області Transparency International Ukraine

Навряд чи це закупівельна революція, але зміни сталися численні. 25 червня 2021 р. Володимир Зеленський підписав Закон «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та інших законів щодо вдосконалення системи функціонування та оскарження публічних закупівель» від 03.06.2021 р. № 1530-IX. Цей Закон набув чинності 26.06.2021 р. (за винятком окремих положень, про які зазначено у розділі «Прикінцеві та перехідні положення»). Тож коротко про те, що замовникам та учасникам закупівельного процесу необхідно знати та враховувати в роботі вже сьогодні, які зміни внесені до ст. 11, 14, 18, 22, 40 та 41 Закону.

Почнемо з огляду змін, що внесені до ст. 11 Закону «Організація закупівельної діяльності замовника»

► У ч. 1, п. 3, абз. 1 (стосовно питання, у який спосіб визначається або призначається замовником уповноважена особа) слова «трудоу угоди» замінено словами «трудоу договору».

Цей же пункт доповнюється абзацом наступного змісту: «Уповноважена особа може бути відповідальною за організацію та проведення закупівель, що здійснюються відповідно до ч. 3 ст. 3 цього Закону». Тобто законодавець підтверджує, що на уповноважену особу може бути покладено обов'язок проводити закупівлі товарів, робіт та послуг, вартість яких не перевищує 50 тис. грн. Разом з тим, відповідальною за проведення таких закупівель може бути призначена й інша особа.

► Ч. 10 доповнена п. 3⁻¹ такого змісту: «3⁻¹) оприлюднює в електронній системі закупівель звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, у випадку здійснення закупівель відповідно до ч. 7 ст. 3 цього Закону».

Уповноважена особа оприлюднює в електронній системі закупівель звіт про договір про закупівлю у випадках, коли замовник придбав товари, роботи і послуги, вартість яких дорівнює або перевищує 50 тис. грн та є меншою за вартість, що встановлена у п. 1 та 2 ч. 1 ст. 3 Закону, без проведення спрощених закупівель. Ч. 7 ст. 3 Закону містить вичерпний перелік таких підстав, за яких замовник укладає договір без проведення спрощеної закупівлі.

Зазнала змін ч. 13, що стосується закупівлі замовником товарів та послуг

через централізовану закупівельну організацію:

► абз. 3: слова «відбору/конкурентного відбору» замінено словом «відбору»;

► абз. 4: слово «(торгів)» виключено;

► абз. 5: слова «та/або визначено» замінено словами «і визначено»;

► після абз. 5 доповнено новим абзацом такого змісту: «За наявності підстав для здійснення переговорної процедури закупівлі, передбачених цим Законом, замовники, які зобов'язані здійснювати закупівлі через централізовану закупівельну організацію, самостійно проводять закупівлі товарів та послуг із застосуванням переговорної процедури закупівлі. Інформація про потребу в закупівлі таких товарів та послуг не надається централізованій закупівельній організації»;

► абз. 2 ч. 15 після слів «структура, порядок формування та використання електронних каталогів» доповнено словами «у тому числі порядок надання доступу до них і розмір плати».

Зміни до ст. 14 Закону «Спрощені закупівлі»

Внесено зміни до ч. 3:

► у п. 8 замість «період уточнення інформації про закупівлю (не менше 3 робочих днів)» стало «період уточнення інформації про закупівлю (не менше трьох робочих днів з дня оприлюднення оголошення

п р о

проведення спрощеної закупівлі в електронній системі закупівель);

► у п. 9 слова «п'ять робочих днів з дня оприлюднення оголошення про проведення спрощеної закупівлі в електронній системі закупівель» замінено на «два робочі дні з дня закінчення періоду уточ-

нення інформації про закупівлю».

Внесені зміни до ч. 13:

► у п. 4 слова «у тому числі через неукладення договору з боку учасника» виключено. Цей пункт має читатися так: «Замовник відхиляє пропозицію у разі, ...4) якщо учасник протягом року до дати оприлюднення оголошення про проведення спрощеної закупівлі відмовився від підписання договору про закупівлю більше двох разів із замовником, який

про-
в о -
д и т ь
т а к у
спроще-
ну закупів-
лю»;

► редакція абз. 1 ч. 15 змінилася наступним чином: «15. Замовник може укласти договір про закупівлю з учасником, який визначений переможцем спроще-

ної закупівлі, на наступний день після оприлюднення повідомлення про намір укласти договір про закупівлю, але не пізніше, ніж через 20 днів». Цією редакцією знімається питання про те, з якого дня замовник має право підписати договір з переможцем спрощеної закупівлі. Думки з цього приводу зустрічалися різні, починаючи від «відразу після оприлюднення повідомлення про намір укласти договір» до твердження про обов'язкове дотримання 10-денного строку, як при проведенні відкритих торгів. Внесені зміни поклали край різним тлумаченням — тепер є однозначне формулювання.

Зміни, внесені до ст. 18 Закону «Орган оскарження та порядок оскарження процедур закупівлі»

Особливі для мене зміни, оскільки за рік мною оскаржено до АМКУ закупівель вже на понад мільярд гривень. Тож вважаю, що варто звернути на ці зміни особливу увагу, оскільки ст. 18 Закону повністю викладена в новій редакції.

► Ч. 1 передбачено, що Антимонопольний комітет України як орган оскарження утворює комісію (комісії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Рішення цієї комісії ухвалюються від імені Антимонопольного комітету України.

Стосовно набрання чинності значаю, що відповідно до розділу II «Прикінцеві положення» Закону №1530-IX, положення в частині виконання повноважень органу оскарження та функціонування комісії (комісій) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель набирають чинності з дня її (їх) утворення.

► Ч. 2 містить інформацію про порядок подання скарги до органу оскарження. Звертаю увагу на нововведення, що якщо оскаржуються умови тендерної документації, разом зі скаргою мають бути завантажені документальні підтвердження/докази. Тобто для суб'єкта оскарження, згідно внесених змін, вже недостатньо обґрунтувати наявність порушених прав та охоронюваних законом інтересів — разом зі скаргою мають бути завантажені й докази. Які саме докази прийматимуться від суб'єкта оскарження на підтвердження неправомірності дій замовника, а які не прийматимуться, покажуть час та практика.

Законодавець підкреслює, що суб'єкт оскарження несе відповідальність за точність та достовірність інформації, що надається шляхом заповнення електронної форми. При цьому ризики настання негативних наслідків, пов'язаних з наданням суб'єктом оскарження неточної або недостовірної інформації шляхом заповнення електронної форми, несе суб'єкт оскарження. Про яку відпо-

ЗАКОНОДАВЕЦЬ ПІДКРЕСЛЮЄ, ЩО СУБ'ЄКТ ОСКАРЖЕННЯ НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ТОЧНІСТЬ ТА ДОСТОВІРНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО НАДАЄТЬСЯ ШЛЯХОМ ЗАПОВНЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ФОРМИ. І РИЗИКИ НАСТАННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НАДАННЯМ СУБ'ЄКТОМ ОСКАРЖЕННЯ НЕТОЧНОЇ АБО НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ТАКОЖ НЕСЕ СУБ'ЄКТ ОСКАРЖЕННЯ

відальність йдеться? — Маються на увазі негативні наслідки під час розгляду скарги: залишення її без розгляду, якщо надана інформація виявиться неточною або неправдивою.

Положення про те, що скарга подається в електронному вигляді з накладенням кваліфікованого електронного підпису, що вважається таким відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», шляхом заповнення електронних форм з окремими полями, в яких зазначається у повному обсязі інформація, передбачена ч. 5 ст. 18, вводиться в дію через 12 місяців з дня опублікування Закону №1530-IX.

► У ч. 5 надається перелік інформації, що має містити скарга. Її доповнено п. 5: перелік документів (доказів), що підтверджують наявність у суб'єкта оскарження порушених прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дій чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель, внаслідок яких порушено права чи законні інтереси такої особи, пов'язані з його участю в процедурі закупівлі, у випадку, якщо скарги стосуються тендерної документації та/або прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника, що відбулись до закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій.

Крім того, ч. 5 передбачено, що для участі у розгляді скарги шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу разом із скаргою суб'єкт оскарження подає відповідну заяву у формі електронного документа шляхом її завантаження через електронну систему закупівель у строк, встановлений для подання скарги.

► Абз. 2 ч. 15 конкретизує порядок участі сторін у засіданні комісії з розгляду скарг, а саме: за попереднім письмовим бажанням однієї зі сторін, зазначеним у скарзі або поясненні, на засідання запрошуються сторони (суб'єкт оскарження та замовник) для надання додаткових пояснень тощо. При цьому суб'єкт

оскарження, замовник та інший учасник процедури закупівлі (якщо оскаржується рішення замовника, прийняте щодо його тендерної пропозиції) мають право брати участь у такому розгляді шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу, і такий розгляд скарги є відкритим, усі бажаючі можуть бути присутні на ньому.

► Також ч. 15 доповнена абз. 3 наступного змісту: «Відсутність сторін на засіданні комісії з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель не перешкоджає прийняттю рішення за результатами розгляду скарги». Ця норма узаконює порядок розгляду скарг, який фактично склався внаслідок карантинних обмежень.

Внесено зміни до ч. 16 стосовно отримання органом оскарження консультації та експертних висновків від представників державних органів, експертів та спеціалістів та строків для надання такої інформації

► Відповідно до абз. 6, замовники, учасники процедури закупівлі, контролюючі органи, уповноважений орган, інші особи протягом 3 робочих днів з дня отримання запиту органу оскарження, але не пізніше дня, що передує дню розгляду скарги, повинні подати до органу оскарження шляхом оприлюднення в електронній системі закупівель відповідні інформацію, документи та матеріали щодо проведення процедур закупівель. Тобто інформація, документи та матеріали на запит органу оскарження за новою редакцією не просто надсилаються в електронному вигляді, а подаються шляхом оприлюднення в електронній системі закупівель. Крім того, інформація до органу оскарження повинна бути подана не пізніше дня, що передує дню розгляду скарги, навіть якщо встановлений 3-денний строк спливає пізніше.

► Зміни до абз. 7 стосуються інформації, документів та інших

матеріалів, які суб'єкт оскарження та/або замовник вважають за потрібне долучити до розгляду скарги. Відтепер вони подаються не пізніше, ніж за 3 робочих дні до дати розгляду скарги через електронну систему закупівель. Сподіваюсь, ця норма надасть органу оскарження можливість опрацювати скарги до призначеного дня засідання та зменшить ризик подовжень строку розгляду скарг, який маємо на сьогоднішній день. Зазначена інформація, документи та матеріали подаються в електронному вигляді з накладенням кваліфікованого електронного підпису, що вважається таким відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», шляхом заповнення електронних форм з окремими полями (це положення — речення друге абз. 7, відповідно до розділу II перехідних положень, вводиться в дію через 12 місяців з дня опублікування Закону №1530-IX).

► У ч. 5 слова «кваліфіковано-го електронного підпису» замінено словами «електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, відповідно до вимог Закону України «Про електронні довірчі послуги».

Зазнала змін і ст. 40 Закону «Умови застосування переговорної процедури закупівлі»

► У ч. 2 абз. 4 п. 2 викладений у наступній редакції: «Відсутність конкуренції з технічних причин, яка має бути документально підтверджена замовником». Тобто при оголошенні переговорної процедури закупівлі на підставі відсутності конкуренції з технічних причин замовник відтепер має підтвердити це документально. Як саме? Оскільки конкретних вимог не встановлено, підтвердження відсутності конкуренції з технічних причин може бути, зокрема, висновок Торгово-промислової палати чи зведений перелік

Таким чином, у разі призупинення після оцінки тендерних пропозицій закупівлі за процедурою «Відкриті торги з публікацією англійською мовою» внаслідок її оскарження замовник був позбавлений можливості провести переговорну процедуру закупівлі з метою забезпечити себе необхідним товаром/роботами/послугами. Зміни, що внесені новою редакцією, виправили зазначену невідповідність, формулювання «після розгляду/оцінки тендерних пропозицій учасників» дає можливість застосування переговорної процедури закупівлі у разі, якщо у замовника виникла нагальна потреба здійснити закупівлю у разі оскарження прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника щодо триваючого тендера також у випадку проведення відкритих торгів з публікацією англійською мовою, тобто після розгляду тендерних пропозицій учасників, в обсязі, що не перевищує 20% очікуваної вартості тендера.

сання договору про закупівлю/внесення змін до такого договору щодо збільшення ціни за одиницю товару»;

► друге речення після слів «дизельного пального» доповнити словом «природного». Тепер цей пункт читається наступним чином: «2) збільшення ціни за одиницю товару до 10% пропорційно збільшенню ціни такого товару на ринку у разі коливання ціни такого товару на ринку за умови, що така зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю, — не частіше, ніж раз на 90 днів з моменту підписання договору про закупівлю/внесення змін до такого підписання щодо збільшення ціни за одиницю товару. Обмеження щодо строків зміни ціни за одиницю товару не застосовується у випадках зміни умов договору про закупівлю бензину та дизельного пального, природного газу та електричної енергії».

Тобто цим пунктом відтепер конкретно визначено, що наступне збільшення ціни за одиницю товару до 10% можливе не раніше, ніж через 90 днів з моменту підписання договору чи внесення змін до такого договору щодо збільшення ціни.

► В абз. 10 слова і цифри «замовником за яким є суб'єкт, визначений у ч. 1 ст. 2 Закону України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони», замінити словами «замовником, визначеним у Законі України «Про оборонні закупівлі»;

► у п. 5 ч. 8 слово «замовника» виключити.

Якщо замовником оголошено процедуру закупівлі/спрошену закупівлю або проведено закупівлю без використання електронної системи закупівлі до 25.06.2021 р., замовник має керуватися попередньою редакцією Закону до завершення відповідної закупівлі та виконання умов договору. Якщо закупівлю оголошено після 26.06.2021 р., замовник має врахувати, що зміни до Закону набрали чинності з 26.06.2021 р.

► Ч. 16 доповнено абз. 8: «У разі порушення суб'єктом оскарження, замовником строків та порядку подання інформації, передбачених цією частиною, така інформація може бути не врахована органом оскарження під час розгляду такої скарги».

Зміни, внесені до ст. 22 Закону «Тендерна документація»

► У ч. 1 слова «відкритих торгів» замінено словами «конкурентних процедур закупівель». Тобто ч. 1 тепер читається наступним чином: «Тендерна документація безоплатно оприлюднюється замовником разом з оголошенням про проведення конкурентних процедур закупівель в електронній системі закупівель для загального доступу шляхом заповнення полів в електронній системі закупівель. Тендерна документація не є об'єктом авторського права та/або суміжних прав». Цими змінами підтверджується, що тендерна документація завантажується до оголошення про проведення всіх конкурентних процедур закупівель, а не лише відкритих торгів, як це давала можливість тлумачити попередня редакція.

природних монополій на сайті Антимонопольного комітету України (<https://amcu.gov.ua/napryami/konkurenciya/arhiv-zvedenogo-pereliku-prirodnh-monopolij>).

► В абз. 5 п. 3 слова «після оцінки» замінено словами «після розгляду/оцінки». Тепер цей пункт читається наступним чином: переговорна процедура закупівлі застосовується замовником як виняток у разі, якщо виникла нагальна потреба здійснити закупівлю у разі оскарження прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника щодо триваючого тендера після розгляду/оцінки тендерних пропозицій учасників, в обсязі, що не перевищує 20% очікуваної вартості тендера, що оскаржується.

Внесені зміни означають наступне. Відповідно до Закону, замовник має право провести переговорну процедуру закупівлі за нагальною потребою у разі оскарження прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника щодо триваючого тендера на суму не більше 20% його очікуваної вартості. За попередньою редакцією Закону таке було можливо лише у разі оскарження тендера після оцінки пропозицій учасників.

► У п. 8 ч. 6 слова «з посиланням на» виключено. Тепер цей пункт читається наступним чином: «8) обґрунтування застосування переговорної процедури закупівлі експертні, нормативні, технічні та інші документи, що підтверджують наявність умов для застосування переговорної процедури закупівлі». Тобто надалі потрібно не вказувати, як за попередньої редакції, посилання на експертні, нормативні, технічні та інші документи, що підтверджують наявність умов для застосування переговорної процедури закупівлі, а додавати їх до повідомлення про намір укласти договір про закупівлю під час проведення переговорної процедури закупівлі.

Зміни у ст. 41 «Основні вимоги до договору про закупівлю та внесення змін до нього»

► В абз. 1 ч. 2 слова «процедури закупівлі» замінено словами «процедури закупівлі/спрошеної закупівлі».

Зміни до п. 2 ч. 5:

► у першому реченні слова «підписання договору про закупівлю» замінено словами «підпи-

І наостанок — щодо особливостей проведення процедур закупівель, оголошених до 25.06.2021 р. включно та після 26.06.2021 р.

Оскільки нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, у разі, якщо замовником оголошено процедуру закупівлі/спрошену закупівлю або проведено закупівлю без використання електронної системи закупівлі до 25.06.2021 р., замовник має керуватися попередньою редакцією Закону до завершення відповідної закупівлі та виконання умов договору. Якщо закупівлю оголошено після 26.06.2021 р., замовник має врахувати, що зміни до Закону набрали чинності з 26.06.2021 р., отже, закупівля має проводитися вже з урахуванням внесених змін. Тому раджу замовникам внести до тендерної документації/оголошення про закупівлю відповідні зміни, а у разі неможливості виправлення відмінити процедуру закупівлі.

Зміни, внесені до Закону, численні, й саме ці статті замовники та учасники закупівель використовують у роботі найчастіше. Закон набрав чинності, тож ці зміни вже слід враховувати. Вдалих вам закупівель! ЮГ